

עבודת השם

כרלת "כי תלא"

הכוונה של אותה מצוה לכפר אפילו על חטא העגל, וזה שאמר לכפר על נפשתיכם. ועוד טעם למחצית השקל כיון שאין אדם יכול להסתפק בטובות שיש לו. תמיד הוא מרגיש חסרון. כיון שהוא נוצר מארבע יסודות עפר, מים, רוח, אש ושני היסודות עפר ומים ניתנים להישקל. אבל רוח ואש אינם ניתנים להישקל וזהו רמז למחצית השקל שאין אדם יכול למלא תאוותו.

"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי מֹשֶׁה קַח־לְךָ סָמִים, נֶטָף וּשְׁחָלֶת וְחִלְבֵּנָה," (תשא ל"ד) וחלבנה – בושם שריחו רע...ומנאה הכתוב בין סממני הקטורת. ללמדנו שלא יקבל בעינינו לצרף באגודת תעניותינו ותפילותינו את פושעי ישראל שיהיו נמנים עמנו (רש"י). ובאמת חובה עלינו לדאוג לקירוב רחוקים, הרי כולם בכלל ישראל וחלה עלינו ערבות, ואנו יודעים שאם החייב אינו משלם הערב משלם, ומי יודע כיצד נוכל לתת את הדין על אלו החוטאים יום יום בעבירות חמורות ואנו ממשיכים לחתום על הערבות, ועוד ערבות. שנאמר בני ישראל ערבים זה לזה איך נוכל לפרוע את חובנו? כתב המהרש"א: וברמז יש ללמוד שהיו י"א מיני קטורת, עשרה ריחן טוב ואחד חלבנה ריחו רע, דיש לצרף גם הפושע, היינו בשיש עדה קדושה שהן מניין עשרה בלעדיו, אבל אין לצרפו בעשרה עמו, וזכר לדבר הפסוק: "לא אשחית בעבור העשרה" (בראשית יח, לב) אבל על פחות מעשרה לא התפלל.

"וַעֲשִׂיתָ אֹתָהּ קִטְרֶת, רִיחַ מַעֲשֵׂה רוּחַת, מִמֶּלֶת, שְׁהוּר קָדֵשׁ." (תשא ל"ה) "בעל הטורים" מביא מדרש: "מעשה רוקח – זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט" (קהלת י, א), והו שדרשו רבותינו שהיו מרגנים אחר הקטורת לומר: בה מתו נדב ואביהוא, בה מתו עדת קרח, שנאמר "מוות" גבי "רוקח", דהיינו קטורת. ואמר להם משה: ראו שאין הקטורה ממית, אלא אדרבה, מחיה, שנאמר לאחר מעשה קרח ועדתו: "וייקח אהרון כאשר דיבר משה וירופץ אל תוך הקהל והנה חל הנגף בעם וייתן את הקטורת וכפר על העם, ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה" (במדבר, קרח יז, י"ג), דכתיב: "שהור קודש", אלא החטא ממית, ע"כ.

"וַיִּתֵּן אֱלֹהֵי מֹשֶׁה, כְּכֹלְתוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ בְּהַר סִינַי, שְׁנֵי לֶחֶת הַעֲדֹת־לֶחֶת אֶבֶן," (תשא לא"ח) והטעם שנתן הקב"ה את עשרת הדברים בשני לוחות ולא בלוח אחד, לרמז שהם כנגד השמים והארץ. להורות שאם ישמרו מה שכתוב בלוחות יתקיימו שמים וארץ, כפי שנאמר בירמ' פל"ג אס לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת, היינו אילולא התורה שלומדים בה יומם ולילה לא היו מתקיימים שמים וארץ. וכן מרמזים ב' הלוחות לעולם הזה ולעולם הבא. שאם נקיימם נזכרה לעוה"ז ולעוה"ב.

"וַיְדַבֵּר ה' אֱלֹהֵי מֹשֶׁה לֵאמֹר. כִּי תִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, לְפָקֻדֵיהֶם" (תשא ל"א-ב) עכשיו עליכם לדעת שכל הפרשיות האלו, היינו פרשת תרומה ותצווה ופרשה זו של שקלים, שהיו דברים הנצרכים למשכן, כל אלו ציווה הקב"ה אחרי שכבר עשו את מעשה העגל כדי שיכופר להם קצת עוון העגל. שכשם שנתנו זהב לעגל כך יתנו נדבה למשכן. ואע"פ שכולן נכתבו בתורה לפני פרשת העגל, אבל האמת היא שנאמרו לאחר מעשה העגל ונכתבו שלא כסדר. וזהו מה שאמרו חז"ל בהרבה מקומות אין מוקד ומאוחר בתורה. עכשיו ציווה הקב"ה לאחר מעשה העגל למנות את ישראל. משל למה הרבר דומה לאדם שהיה לו עדר צאן ופרצה בהם מגפה ומתו חלק מהם. אחרי שפסקה המגפה אמר לדועה רוצה אני שתמנה את הצאן לראות כמה נשארו. כך אמר הקב"ה למשה אחרי מעשה העגל שנפל הרבה נפשות מישראל, כפי שנבאר להלן רוצה אני שתצווה את ישראל ותדע כמה נשארו. ואע"פ שאין הנמשל דומה למשל ממש, כיון שאין דבר נעלם מעיני הקב"ה ואין לו הכרח למנות כדי לידע כמה נשארו, אבל רצה הקב"ה להראות החיבה שהוא מחבב את ישראל וציווה למשה למנותם כדי לידע כמה נשארו, להודיע שיחזור ויחבבם אם יעשו תשובה ויהיו בני ישראל כשרים.

"זֶה יִתֵּנוּ, כֹּל־הַעֲבָר עַל־הַפְּקֻדִים־מִחֲצִית הַשְּׁקָל, בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ:" (תשא ל"ג) וכבר אמרו חז"ל ששלשה דברים נתקשה בהם משה רבנו וסימנם משה, מנורה שנאמר וזה מעשה המנורה, שקל שנאמר זה יתנו כל העובר על הפקודים, החודש שנאמר החודש הזה לכם ראש חודשים, כזה ראה וקדש, ובמצות מחצית השקל נתקשה משה רבנו להבין כיצד במצווה זו יהא בה כוח לכפר, עד שהראה לו הקב"ה כמין מטבע של אש ואמר לו זה יתנו כל העובר על הפקודים, והרמז בזה שכמין מטבע של אש הראה לו הקב"ה למשה, שאם האדם נותן את הצדקה בבחינה של אש בחשק ובחמימות כאש אז ודאי יש בו כדי לכפר על נפשתיכם, וכאשר מקיים האדם את מצות הבורא בבחינה של אש בוערת לעבודת הבורא יש בכוח

17:19	כניסת השבת
18:19	צאת השבת
17:42	שקיעה
18:54	ר. תם
6:07	הנץ

הפטרה: "ויהי דבר ה'

וְעַתָּה אֲסִינָא מִצְּאֵתִי חֹן בְּעֵינַי, הוֹדַעְנִי נָא אֶת־דְּרָכֶךָ, וְאֶדְרָגְדָּה, (תשא לג"ג) רבים שואלים מהם דרכי שמים הנסתרות מבני האדם וזה מה שמשנה רבנו ביקש לדעת. רבים שואלים את השאלה, צדיק ורע לו, רשע וטוב לו? ושאלות דומות על הנהגת הקב"ה בעולמו. בתשובה לשאלות אלו אומר החפץ חיים משל שממנו משתמע שהאדם אינו מסוגל להכיר ולהבין את כל דרכיו של ה' בהנהגת הבריאה.

הילד על ספסל, ואמר לו: אם תוכל לדבר ככל האדם, מה למשל, תדבר כשתגדל ותהיה לאיש? לתימהון האנשים שהיו נוכחים בשעת מעשה פתח הילד את פיו ואמר: אהיה מוסר, ואלשין על ישראל. הדבר יצא מפיו, והרב אמר לנוכחים: אתם רואים, אפוא, כי טובה לו השתיקה. והילד נשאר אילם במקודם.

וְיָרָא בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, אֶת־פְּנֵי מֹשֶׁה, בִּי קָרוֹ, עוֹד פְּנֵי מֹשֶׁה (תשא לד, לה) כאשר פניו של אדם קורנים, הכוונה "מאיר פנים", יש לך סגולה נפלאה ליצירת תחושה ואווירה טובה לכל הסובבים אותו וכשם שאדם מאיר פנים לזולתו כך יאירו לו פנים בשמים. לכן בין בני הזוג ישנו יצר הרע שנקרא כוח ההרגל כאשר בן הזוג בא מעבודה לא מקבלים אותו בהארת פנים אלא אדרבה מתלוננים על הילדים או מבקשים עזרה במטלות הבית במקום לתת זמן להתאפס מיומו העמוס של עול הפרנסה הוא ניכנס למטר של טענות. (אור דניאל)

כי כבוד פה וכבוד לשון אנכי? משה רבינו היה כבוד פה! למען לא יאמרו הבריות, כי בגלל היותו נואם ומטיף טוב, הצליח להשפיע על העם וזאת לו את התורה, לפיכך נברא כבוד פה ומגמגם, למען ידעו הכול, שהתורה היא מן השמים, והשפעתו הייתה רק משום "שהשכינה מדרת מתוך גרונו". (הר"ן).

פעם אחת הביאו לרב הקדוש ר' משה צבי מסברן ז"ל ילד בן שבע שנים, שהיה חריש גמור, אינו מדבר ואינו שומע והפצירו בו שיברך את הילד ויתרפא... העמיד הרב את

עִיפּוּר בְּהַאֲשִׁיבִים "הַשָּׁטָן הַתְּבַלְבֵּל" חֵלֶק א'

דון-פרננדו אגולר היה אישיות ידועה ומפורסמת בימי האופל שלאחר גירוש ספרד. בכישרונותיו המוזיקליים הנדירים הגיע לעמדת המנצח הראשי של המקהלה המלכותית בברצלונה. מאות נגנים וזמרים פעלו בשורותיה. אך מאחורי דון אגולר הסתתר סוד גדול. באותם ימים, שהיו מהקשים בדברי ימי ישראל, רווחה בספרד תופעת האנוסים. אלה היו יהודים, במיוחד עשירים וקרוכים למלכות, שניסו להציל את מעמדם ואת רכושם על-ידי המרת דתם למראית עין. הם חיו כיהודים בסתר, ונרדפו בחמת זעם על-ידי האינקוויזיציה. אנשי האינקוויזיציה עקבו אחר המתנצרים, כדי לוודא שאכן הם נאמנים לדתם החדשה. מי שנתפס שומר בסתר את יהדותו, היה צפוי למוות בייסורים קשים ולאחר עינויים נוראים. חייהם של האנוסים היו רצופים דאגה מתמדת וחששות על כל צעד ושעל. ובכל זאת שמרו האנוסים את המצוות ככל יכולתם. במרתפים תת-קרקעיים, שהכניסה אליהם הייתה מוסווית היטב, היו מתכנסים בימי שבת וחג. שם היו הלבבות נפתחים, אוירת החשש והפחד הייתה מתחלפת בשמחה של מצווה, והמשתתפים התאחדו שוב עם אמונתם ומורשת אבותיהם. חודש אלול הגיע. מחשבותיו של דון אגולר נשאוהו אל ימי 'תור הזהב', ימיה של יהדות ספרד בתפארתה. בתי-הכנסת היו מלאים, תפילות הימים הנוראים הרעידו כל נימה בלב, וקול השופר היה נשמע ברמה. כיצד יוכלו הוא ועוד יהודים רבים לקיים את מצוות היום של ראש-השנה ולשמע את קול השופר?! רעיון נועז עלה במוחו. הוא החליט לגשת לביצועו, למרות הסכנה הגדולה שהייתה כרוכה בו. כרוזים עברו בחוצות העיר והזמינו את ההמונים להשתתף בקונצרט מיוחד במינו, שתגיש המקהלה המלכותית, ויושמעו בה שירים ממגוון סגנונות ותרבויות. את השירים יבצעו אמנים בעלי שם, בעזרת כלי נגינה מגוונים ונדירים. תורים ארוכים השתרכו ליד עמדות מכירת הכרטיסים, והתורגשות רבה ניכרה בהמון. מבוקר ועד ערב התנהלו דיונים בעניין הקונצרט המתקרב. רבים מקרב האנוסים ידעו את עובדת יהדותו של דון אגולר. בשומעם את הכרוזים שמו לב לתאריך האירוע. היום שבו נקבע הקונצרט הוא א' בתשרי, ראש-השנה. בודעם כי מאחורי הקונצרט המיוחד עומד דון אגולר העריכו שכלל הנראה יש לו בזה כוונה נסתרת, ועליהם להיות שם. היום הגדול הגיע. שערי האירוע נפתחו, והמוני צופים נלהבים מיהרו לתפוס את מקומותיהם מול הבימה הגדולה... **ההמשך ב"ה בשבוע הבא!**

ע"פ ילקוט יוסף
כרך ד'

פִּינֵת הַהֲלָכוֹת "דיני לקיחת תרופות בשבת"

נח. מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא, או שיש לו מכאובים קלים, וכן החשש בראשו, אסור לו לבלוע כדורים או סירופ, וכן אסור לעשות לו שום רפואה בשבת (ואפילו על-ידי גוי אסור לעשות לו רפואה בשבת) (ילקוט יוסף שבת כרך ד' עמוד קלג)

נח. אולם אם התחיל ליקח מהכדורים מערב-שבת, מותר להמשיך ליקח מהם גם בשבת, כל שהפסקת לקיחתן תגרום לו שיצטער הרבה. וכל שכן אם לוקח תרופות אנטיביוטיות שיש חשש שהפסקת לקיחתן בשבת תגרום לו נזק. (ילקוט יוסף שבת כרך ד' עמוד קלד)

נט. יש אומרים שאיסור לקיחת תרופות בשבת קיים גם ביום טוב. ויש חולקים ומתירים ליקח תרופות ביום טוב גם למי שיש לו מיחוש בעלמא. והעיקר להלכה כסברא אחרונה שמותר לקחת תרופות (מוכנות) ביום טוב. וכל שכן שיש להקל בזה ביום טוב שני של גלויות. (ילקוט יוסף שבת כרך ד' עמוד קלד)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנינה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורנזון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.ase@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתר "לדעת" ו"דרשו"